

Ese de done ori in septemana: Joi-a si Domine'a; era candu va pretinde importantia materieloru, va esi de trei seu de patru ori in septemana.

Pretinlu de prenumeratiune	
pentru Austria:	
pe anu intregu	8 fl. v. a.
" diumetate de anu	4 " " "
" patraru	2 " " "
pentru Roman'a si strainetate:	
pe anu intregu	12 fl. v.
" diumetate de anu	6 " " "

ALBINA

Prenumeratiuni se facu la toti dd. corespondinti ai nostri, si de-adroptulu la Redactiune Alte-Postgasse Nr. 1. unde sunt a se adresa si corespondintiele, ce privescu Redactiunea, administratiunea seu speditur'a; cate vor fi nefrancate, nu se vor primi era cele anonime nu se vor publica.

Pentru anuale si alte comunicatiuni de interesu privat — se raspunde cate 7 cr. de linia; repetiri e se facu cu pretiu scadutu Pretinlu timbrulu cate 80 cr. pent. una data se antecipa.

Invitare de prenumeratiune

„ALBINA“

pre anulu 1870.

Apropiandu-se anulu nou, credemu ca este atatu intru interesulu onoratului publicu catu si intr'alu nostru, ca se ne potemu orientá de timpuriu in privint'a numerului esemplarielor de tiparitu si se ni potemu regulá speditiunea catu mai bine, — de aceea rogámu a grabi cu renoirea prenumeratiunilor. Conditiiunile de prenumeratiune remanu totu ceste de pana acum, ce se vedu pe fruntea foi.

Acum ca organulu nostru intra in alu V. anu alu vietiei, dupa ce a produsu multe sute de numere, credemu ca lumea romana scie, destulu de bine, care ni e scopulu, unde tindemu, cu ce medilóce luptámu. Suntemu convinsi ca in natiune nu mai este omu de inima si precepere care se nu scia ca „Albin'a," — in locu d'a cercá castigu materiale, aduce stimatului seu publicu, seu de a dreptulu natiunei sacrificie mari pe fie-care anu.

Amintimu acést'a aci pentru a adauge ca, in casulu d'a se sterge de la anulu nou timbrulu gazetalu, neci acele cate-va sute de florini ce ni se economisédia, nu le vom considerá de castigu pentru noi, ci le vom adauge la perfectiunarea si regularea totu mai multu a foi nóstre si a espeditiunei, va se dica ér folosulu publicu. O scadere óresi-care a pretiului, noi am antecipatu anca din julu, a. c. Onoratiiloru prenumeranti din Transilvani'a, cari vor prenumerá celu putienu diumetate de anu, li vom dá gratis cartea „Actele si Datele conferintiei natiunale de la Mercurea“, ce in cate-va dile va aparé, este in cuprinsu de 10 cóle, si nu se va vinde de feliu; — éra celor'a lalti dni prenumeranti ai nostri li-am destinatu o suprindere la alta ocaziune in decursulu anului.

Rogámu pre dd. prenumeranti se binevoésca a insemná bine numele, locuint'a si post'a ultima; trimitiendu epistólele la adresa: Redactiunei „Albina“, in Pesta, Alte Post-Gasse Nr. 1.

Pesta, 16/4 Indrea 1869.

Nu descoperimu unu ce secretu, candu spunemu ca diet'a Ungariei, in fapta nu esiste nici in cas'a tierii, nici in sal'a museului, ci — in clubulu deakistiloru. Maioritaea deputatiloru apartiene acestui clubu. Aci se decudu tóte cauzele din capulu locului, si maioritaea camerei nu va pune neci-unu obieptu in desbatere dietala, despre carele se nu se fie orientatu si contielesu mai anteu in clubu.

Premitiendu aceste, adaugemu ca suveranulu clubu, in siedinti'a sa de ieri a decisu, la staruint'a mai multoru membri: a) pentru serbatoriu se se suspinda siedintiele dietei, a nume din 22 dec. pana in 9 ianuaru; b) fiindu ca stang'a nu vré nici de-cum se desbata bugetulu anului venitoriu numai pe de a supra, si se-lu primésca cu ochii inchisi, ci insusi Tisza are de cugetu se faca o propunere ca, pentru a se poté desbata si votá bugetulu cu de a menuntulu, se se dee ministeriului indemnitate de-a introduce in cele trei prime luni ale anului nou — bugetulu nou precum l'a statoritu comisiunea finantiaria, dar asta propunere alui Tisza e formulata astu-felu in catu contiene si o mustraru regimului pentru intardiarea cauzei, — deci clubulu deakistiloru se spriginésca numai indemnitatea, si s'o despóie de veri ce colóre contraria ministeriului. —

Dupa conciliulu din Roma, suntemu detori a luá notitia si despre contra-conciliulu dlui Ricciardi, conchiamatu la Neapole. Acést'a lu deschise Ricciardi la 9 decembre, in pompós'a sala a teatrului San Fernando, fiindu de fatia unu publicu fórtu numerosu, barbati si femei, pentru femei se menisera logile, ce le-au si ocupatu mai tóte.

Discursulu de deschidere a fostu primitu cu entusiasmu mare, desclinitu sece-

rara aplause ideile: „Omenimea, cu verice pretiu trebue emancipata de sclavia si desclinitu de preoti.“ — „Sant'a Triitate, ce se adóra la noi, este: libertatea adeverulu, mintea sanetósá (ratiunea).“ — „Daca este ca gangren'a papismului se nu ne omóra, trebue s'o taiámu de catra corpulu nostru.“

Tóte partile lunei au fostu reprezentate, si miú de adrese si telegrame sosira descoperindu aderintia.

Dintre romani, scimu ca „Traianu“, dibacea fóia natiunale, si-a trimisu unu representante.

Din Ungari'a s'a prezentatu o adresa cu 50,000 de subscrieri.

Mai apoi guvernulu Italiei desfacu acést'a adunantia, pentru cuventulu ca prorupsese intru injurature contra lui Napoleone. Adevverulu este ca guvernulu Italiei doriá a face servitie bune si a se rocomendá si lui Napoleone si Santitatiei Sale Papei Piu IX. —

Scimu ce multe incercari si svercoliri se fecera prin Itali'a pentru a compune unu ministeriu nou. Acum compunerea succése, ministeriulu porta numele lui Lanza, ce l'a infintiatu impreuna cu Sella. Sunt moderati liberali, dupa list'a ce noi o aretaseramu nainte cu trei septemani. Sella, in decursu de 5 ani, acum a trei'a óra e ministru de finantie. La reshelu e Govone, ginerariulu ce incheiase aliantia cu Prussia la 1866. Visconti-Venosta este éra si esterne. Ceia lalti sunt ómeni noi. Program'a e desvoltarea constitutiunei si roducerea deficitului ce pana acum se urcá peste 100 de milióne le anu. —

Unu telegramu din Bucuresci in sciintiéza ca ieri s'a astornutu camerei conventiunea consulara incheiata cu Russia, si ca colonelulu Solomonu e numitu de comandante alu trupelor in Bucuresci.

La finantiele Ungariei,

la cari si noi, coi vr'o trei milióne Romani din Banatu, Transilvania si Ungaria contribuimu dieci de milióne si cari propriaminte sustienu statulu, asié-dara si statulu de astadi anulu atátu de apesatoriu pentru noi, — suntemu indreptatiti desclinitu si avemu totu o data celu mai aprópe interesu si cea mai santa detorintia a reflectá ne'ncetatu, urmarindu-le cu tóta atentiunea prin tóte stadiile parlamentari, prin cari au se tréca ele — pentru a se legalisá in viétia publica.

Publicaramu de curendu (v. nr. 97) sumariulu bugetului propusu de regimulu ungurescu pentru anulu 1870, prin carele aretaramu ca rubric'a recerintiloru tierii este ceva preste 190 milióne fl. v. a. si ca ceva preste 8 milióne este parte ne-acoperita, adeca deficitulu prevediutu. De atunci comisiunea finantiaria a casei representative luá acestu preliminaru postu de postu la esaminare si despre cinci ministerie fece reportulu camerei, de care reportu pentru completarea cunoscutiiloru necesarie asupra acestui obieptu — venimu a luá si noi actu si a ni face unele observatiuni, in scurtu macar, pre catu adeca ni permitu angustele colóne a acestei foi. Scopulu ni e: Se véda publiculu nostru, cum chivernisescu dd. unguri cu banii tieriei, cu sudórea poporului.

1. Recerintiele presidiului ministeriale sunt preliminate cu 246,200 fl. — In bugetulu anului curinte ele erau numai 117,100 fl. — Va se dica, ele pentru anulu viitoriu s'au urcatu la mai multu de indoitu, adeca cu 129,100. Comisiunea bugetaria propune a sterge numai una miá fl. si asié-dara a votá 245,200 fl. Caus'a urcarii acesteia strarordenarie este, ca — se cere fondu dispositiunale de 120,000 fl. v. a. Aci deci trebue se dámu pucina splicare si se facemu ceva reflexiuni.

Menitiunea fundulu dispositiunale firesce numai in statele absolutistice seu pseudo-constitutiunale, cáci cele adevveratu liberali si constitutiunali n'au trebuintia de astféliu de medilóce, — menitiunea i este, a dá medilócele pentru tienerea de agenti secreti, prin cari se afle guvernulu: ce cugeta si vorbescu popórale si conducatoriiloru, si popórale vecine despre acelu guvernulu? mai de parte pentru platirea unoru ómeni si unoru foi, cari se apere ori-ce mesuru si ori-ce fapte ale regimului, pentru subventiunarea individiloru fugiti la noi din tieri straine si buni de unelte in politic'a nóstra, etc. etc. Si candu cetiramu acést'a nóua rubrica in bugetulu dlui c. Andrassy ni veni in data a minte o istoria ce ni enará de curendu unu amicu despre intelnirea unu cunoscutu deputatu din Ardélu cu dlui Andrassy dupa returnarea acestuia din Oriente si a celuia, dintr'o missiune in Ardélu. D. Ministru-presiedinte intréba de umilitulu seu servu si gazetarin guvernamentale — cum se mai afla? „Bine Escelentia“ raspunde cel'a; „dar punj'a sta reu.“ La ce d. Ministru presiedinte, lu mangaiá: „Numai inca cáta rabadare, ca vom grigi si de aceea.“ — Éca esemplu practicu, pentru ce scopu este ne-aperatu de lipsa atare fondu si din care cauza se va si votá nesmintitu de maioritaea dietei. Ca in anii trecuti atare fondu nu s'a preliminaru, pricepem, cáci atunci dispunea regimulu de sute de posturi si alte avantagie, pentru a satisfacé si a legá de

sine pe partesanii sei; dar acum acelea s'au cam gatatu, si asié lips'a fiindu evidinte: se traiésca fondulu ungurescu regiu de dispositiune!

2. Pentru ministeriulu langa persón'a regelui, anu s'au preliminaru 78.000 fl; estimpu se ceru numai 71.000, si comisiunea finantiaria rocomenda a se incuviintia. — Aci avemu simplu a observá, ca acést'a suma intréga este de prisosu. De intregu acestu ministeriu nu este nici cea mai mica trebuintia, si — astadi stersu, nime in tóta tier'a nu i-ar senti lips'a. —

3. Pentru ministeriulu de interne s'au votatu anu cu ordenari cu strarordenari impreuna 9.741,800 fl; asta data se cere pre 1870: 10.579,885 fl; adeca cu 838 de mii de fl. mai multu; éra comisiunea finantiaria rocomendá a incuviintia 10,544,814 fl. Aci merita a insemná: a) ca ministeriulu regiu de interne, alu caruia personalu este legiune si s'a facutu de proverbii, tinde a-si mai inmultí personalulu; b) ca numai pentru spesele depesieloru telegrafice este preliminaru o suma de 20,000 fl; c) administratiunea comitatelor si districtelor a costatu pre anulu curinte 6.909,400 fl; pentru anulu 1870 ea este preliminaru cu 7.355,229 fl; adeca cu 444.000 mai multu; dar comitatele incesi cereau inca cu 1.269,000 fl. si mai multu; din partile Transilvaniei s'au urcatu in catu-va lefele amploiatiloru comitatensi, prin ce ele s'au apropiatu de marimea celor'a din partile Ungariei; — e) administratiunea orasielor libere regie si a celor'a cu magistrate proprie primia dupa bugetulu de anu o subventiune de 693,000 fl; acum s'a preliminaru pentru acést'a rubrica 818,000 fl; — f) pentru teatrulu ungurescu in bugetulu de estimpu se afla preliminaru 58,000 fl; pre anulu viitoriu se ceru sub acestu titlu 60 000 fl, ce nu potemu pricepe, fiindu ca ni este cunoscuta dispositiunea MSale regelui, ca teatrulu ungurescu se se dee din list'a civile o subventiune de 60,000 fl. la anu; — seu dóra si din list'a civile 60,000, si din vistieri'a tierii 60,000? Adecu dragutiulu de magiarismu se suga tóte oile sub tóte formele; éra cele lalte natiuni se platésca si se taca! — g) pentru securitatea publica se cere casí anu 150,000 fl; éra comisiunea adauge provocarea catra ministru, ca se aduca catu mai curendu unu proieptu de lege pentru organizarea unei politie de statu; éra o dovéda ca progresámu pre calea liberalismulu! — h) pentru commissariatulu lui voda Péchy in Clusiu sunt éra si preliminaru 55,000 fl; semnu ca mai are se traiésca.

La bugetele celor'a lalte Ministerie ni vom face observatiunile alta data.

Pesta, in 16 Dec. —

(Ministrulu b. Eötvös judecatu in America.) Vor fi acum cinci seu siesse septemani, cam pre atunci adeca, candu „P. Lloyd“ incepuse a prevesti decompunerea partitei ministeriale, si a atacá ageru pre ministeriulu ungurescu si mai vertosu pre unii membri ai acestuia; numit'a fóia li imputá atunci nepasare si nepricepere de adevveratele interese ale tierii, anume dicea baronului Eötvös, ca este omulu vorbeloru mari, declamatiuniloru pompóse, lucruri pre cari le poté practica ori-ce „cearlatanu“ si „fanfaronulu“, éra candu cauti fapte, nu le affi mai nicairi.

Astadi totu „P. Lloyd“ ilustra sen-

tintr'a sa de mai nainte cu o judecata eclatanta din America. Elu adeca, cu intentiunea d'a areta ca fain'a liberalismului ungurescu a petrunsu pana 'n lumea de preste Oceanulu atlanticu, reproduce intregu unu articlu din „Boston Tribune,” carele vorbesce de dlu Eötvös si principiele liberalismului seu confessionalu, pre cari le intona densulu cu indatnatulu aplombu din sediinta casei reprezentative dela 10 Noemvre a. c. Dar „P. Lloyd,” malitosu cum este de unu timpu facia de unii domni ministri, se face ca nu pricepe amar'a ironia, ce face americanulu naibej — dlu *Ministru ung. regiu de culte si instructiune!*

„Boston Tribune,” dupa ce reproduce frumosele principie pronunciate de dlu Eötvös „despre deplin'a si absoluta libertate a cultelor,” si dupa ce areta ca acelea sunt principiele pre cari le a prochiarnatu americanulu *Roger Williams* inca la anulu 1631 si pre cari astadi le profesadia si practica intréga Americ'a de nordu, se exprime, ca — dlu Eötvös trebuie se fia unu Ministru nou in statulu Ungarici si urmatoriulu unui omu forte neoliberal. Dupa descriere ne-am poté intipui chiar unu ultra-montanu si mare reactiunariu in predecesorele dlui nou ministru Eötvös; caci acela — a suforitu pre episcopi in senatulu tierii cu votu virile, s'a lapatatu pentru iuredictiunea clericale in afaceri civili, sub influinta a aceluia s'a decisu, ca facare cetatienu trebuie se apertiena la o biserica oro—care; totu sub a lui influinta s'a regulatu trecerea de la o confesiune la alta; elu, acelu Ministru de mai nainte a convocatu nnu „parlamentu” forte numerosu de ovrei, pre care-lu deschise cu unu formalu mesagiu, si care, sub auspiciile acelui Ministru decise cu *majoritate de voturi* cause confessionali (!), éra cam-lu apoi o parte a ovreiloru nu voiá se primésca acele decisiuni, acela-si Ministru emise mandate pentru supunerea disidentiloru prin forta statului; etc. etc.

Cine nu vede, ca acelu ministru de mai nainte, pre care-lu critica americanulu atatu de amaru, este totu dlu Eötvös? Cine nu pricepe, ca Americanulu in descrierea si critica sa ni infacisadia pre dlu b. Eötvös cu dóne fetie, un'a a vorbeloru, alt'a a faptelor; cu vorba liberali, cu principie mari, — dar in fapte *conservativu, ultra montanu.*

Americanulu incheia totu in maniera, cu carea a inceputu, elu dice: „Faptele ce insiraramu suntu ale ministriului de mai nainte, pe carele ministru nou (Eötvös) in sublimulu seu discursu inauguralu l'a desavuat cu tota resolutiunea. Acest'a aprinse factia adeveratei libertati confesionale, la acareia lumina *dispusetiuniloru de mai nainte se aretara in inspuimentator'a facia de fortia bisericéscá.* — „Marire tie ministre! Marire tie Ungaria!” —

Cotitoriule, ai mai cetitu veri o da-

ta satira, batero de jocu mai fina si mai pitigatoriá?! — —

De la Diet'a Ungariei.

Sediinta casei reprezentantiloru din 14 dec.

(†) Presedinte: Somssich. Se antonicea protocolulu sediintei trecute, éra petitiunile incurse se predau comisiuniloru concerninti.

C. Tisza intréba de ministru de finantie ca de óraco comisiunea finantiara n'a subternutu reportulu in caus'a bugetulu pe anulu 1870, si acestu annu acusi se gata, — ce felu de procedura va urma in stabilirea bugetulu pe anulu vitoriu?

Lónyay provocandu la §. 120. din regulamentul casei, areta ca atari intrebari se facu in forma de interpelatiune, deci ar fi doritu ca Tisza se-si fie prezentatu intrebaro inserisu, ca se-si fie potutu dá respunsulu doritu. Alceun di e ca intrebaro acest'a mai multa se reforésce la casa de catu la ministru de finantie.

Tisza replica lui Lónyay ca n'a vrutu solu interpedie ci numai se-lu intrebe, si se mira, cum de facu ministru de finantie interpelatiune din intrebaro si inca fora a promise respunsu. Densulu scie ca dupa praes'a parlamentara ministru totdeauna escercie influinta a sup'a procederii casei, si Lónyay carele totdeauna a nesuitu a-si largi acestu dreptu, e cu atata mai competente a respunde la intrebaro. Din legile anului 1848 areta dlui ministru ca elu e indetoratu a subterno bugetulu casei asié ca acest'a se-lu póta desbate; éra decisiunea casei din 5 dec. 1867 apriatu spune ca bugetulu, celu multa pana in 15 sept., se se si presente casei; Lónyay inse abie in 18 opt. a prezentatu partea I. a bugetulu, éra capetulu numai in dilele prime ale l. c. Deci dlu ministru ne implinindu demandatiunea legii, nu póte pretinde ca casa in fuga mare se voteze bugetulu. Decliarandu-se in fine nemulnimtu cu respunsulu ministruului, si-reserva dreptulu a face in caus'a acest'a pasii necesari.

Casa ic spre sciinta respunsulu ministruului.

Dupa cetirea unui raportu economien, casa voteza definitivu proiectele de lege pentru stergerea timbrulu de diarie si reinfintiarea judetiloru de bursa.

Buday si Kautz cetescu reporturile comisiunei finantiare in caus'a mai multoru proiecte de lege finantiarie.

Presedintele intréba casa ca in ce rondu voiesce se puna la ordinea dilei aceste proiecte?

Lónyay e de parere ca se se desbata antain bugetulu ministruului de honvidi.

Glyiczay o contra stabilarii ordinii de desbatero nainte de ce va cunosce casa bine reporturile comisiuniloru finantiarie. Crede ca e multa mai consulta a decide: in ce modu voiesce casa se desbata bugetulu.

Presedintele intréba casa ca candu voiesce se se stabilésca ordinea dilei? Majoritatea cere ca inca astadi.

Tisza obsérva cu referinta la anumirea dilei candu ar avé a se incepe desbatero bugetulu, ca insemmetatea obiectulu cere ca se-se lasc timpu ablegatiloru spre studiare profunda a reporturiloru comisiunei finantiarie.

Propune ca acesta desbatero se se amene barem pana pre sambeta.

Lónyay propune ca acesta desbatero se se incepa joi.

Simonyi E. e contra propunerii ministruului de finantie; ablegatii nedepondinti nu potu vota unu proiectu fora a-lu fi studiatu cu de aménuntulu; acest'a o potu face numai amploiatii ministeriali cari si asié numai de aceea vinu din birourile loru in dieta, ca se voteze la proiectele regimulu for a le cunosce, neci macar superficialu. Fatia de ablegatii nedepondinti obsérva, ca óra bine ca ministru de finantie se nu fie intardiatu atatu de multu cu prezentarea bugetulu caei elu trebuie se scia ca acestia ca ómeni ce traiescu din averea loru si sudóra loru, câte odata sunt constrinsi a parési dict'a si a se duce a casa ca se-si véda de binele si familielo loru si spre acest'a se vedu siliti mai cu sóma in timpulu de fatia. Densulu se alatura propunerii lui Tisza.

b. Eötvös apera pe Lónyay. Cuneu si Irányi se decliara pentru Tisza; totu asié si Várady si Vukovits.

Lónyay vedindu-se isolatu cu propunerea sa, primésce propunerea lui Tisza.

Presedintele intréba casa ca in ce ordine se se desbata bugetulu?

Simonyi cere ca sambeta se se incepa desbatero generala caei numai dapa primirea proiectulu in generalu se póte procede la desbatero speciala.

Acestai pareri se alatura si Tisza, si in fine se primésce din casa intréga.

Presedintele punendu pe sambeta la ordinea dilei desbatero generala a bugetulu, a-vedica sediinta.

Dotatiunea preotiloru si a invetiatoriloru in frontaria militara.

Cugetam cam intratu intr'o epóca noua, epóca de fericire pentru interesele nostre bisericéscé si natiunale. Dar vedemu ca din epóca vechia cautaramu se aducemu cu noi in cés'a noua si relele cari impededu progresulu nostru.

Aceste rele provinu mai vertosu de acolo, ca preotii de rondu nu corespondu chiamarii loru, n'au sciinta si educatiunea ce timpulu o pretinde de la densii.

Unu preotu apoi neluminatu, n'are de unde lumina pe poporeni sei, si asié — orbu conduce pe orbu.

Nu potemu invinni neconditunatu pe preoti. Ei au dorinta d'a se cultivá, dar n'au medilócele necesarie, sunt seraci, — dotatiunea li este slaba si anca forte slaba.

Tota acestea le dicu si despre invetiatori. Sunt 10 ani de dilo, de candu am inbracatu vestimentulu preotiescu, si éca aci pe scurtu cunosciuntelo ce mi le-am eulesu despre dotatiunea preotiloru si a invetiatoriloru:

Preotii au plat'a loru annala parte prin legatunio cu comnele (contractu, sub felurite conditiumi) parte dupa stola asediata inca de la imperat'esa Maria Teresia. Cari sunt cu contractu, capeta pre annu celu multa 120. fl. v. a. Alte venite cum sunt parastasele la morti, cetirea rogatiuniloru, adneu éra celu multa 12 fl. Nuntele asemenea 20 fl. la olalta face 152 fl.

Din acesta suma se scótemu spesele ne'ncungiarabile legate de fiesce care preotu adeca; Sidosia si birulu 10 fl. Acquivalentulu 12 fl. Trasur'a la revisiunea Matriculeloru de 2—3 ori pe ann 15 fl. preste totu 37 fl. acum'a scotindu 37 din 152 fl. remanu 115 fl.

Acést'a este plat'a fiesca la parochiile celo mai bune.

Cei ce sunt pre stola, totu cam asiá stau, si numai cu aceea se deosebescu, ca acestia trebuie se ascepte ani intregi pana candu i vine antistieci comunale la scotela a-i aduna banii, si pana atunci rabdu lipsa mare.

Sesimile, cari partea cea mai mare sunt forte slabe, pro deluri petróse ce nu adicu adese ori nici bucatele trebuintose, ca se nu fie siliti preotii a le comperá si acelea pre bani, dara si pentru lucrarea acestora anca trebuie cateva dieci de florini, cari éra scóptu din cei 115 fl.; si cari, altuintréca lu face preotu ca se fie totu-odata si lucratoriu de pamentu.

Santa scriptura dice: ca nimenea nu póte se slugésca la doi domni, ca pre unulu va iubi si de cela laltu nu va grigi. Acum vine intrebaro, de cine va grigi preotulu, de bisericásu de cele 34 lantie de pamentu; cari ilu facu a porni de diminetia cu plugulu si a lucrá di si noj te ca se se óta sustiené resine si familia sa? Óre i mai remane timpu ca se se deprinda in cetirea de carti folositoare spre educarea sa si a poporenilor sei? Éra de alta parte detorientiele preotiesce ilu provóca, se fie inbracatu in vestiminte preotiesce, inse acesto constan atata catu e lét'a preotulu pe ann. Judece dara ori care omu cu simtiri bune si sanetose, de este acesta plata amesurata unui preotu fatia cu alti slugitori cari au lét'a loru pe luna cata are preotulu pe ann? Óre póte preotulu se corespondu chiamarii lui in tóte privintiele, precum e dorinta de comunu?

Totu asiá stamtu si cu dotatiunea invetiatoriloru, cari petróce annu intregu in medilóculu tinerime scolastice numai cu 60—100 fl. si ceva deputatu, — dara detorientiele loru sunt cu multa mai mari si grele, de catu se fie asiá slabi platiti.

Éca ce lovesca amaru interesele nostre bisericéscé si natiunale, éta stavila care opresce lumina si progresulu intru invetiatur'a trebuintosa!

Nu dicemu se se faca ceva spre dauna poporulu, caei poporulu este a clerulu si clerulu a poporulu; dara nici ca ar mai fi corespondatoriu ca servitoriu bisericéscé si a scólei se mai stee sub sclavia trecutulu; nu ar mai fi timpulu ca preotii si invetiatorii se se tocmésca cu comuna pentru lesile loru, nantea casei comniale; in fine nu ar mai fi de doritu ca se mai vina poporeni cu parii a supra preotiloru cari pretindu de la nunti ceva mai multa de taes'a numita, prin ce si preotulu apare de insielatoriu in ochii poporulu.

Pana candu nu se vor delaturá aceste neajunsuri, pana nu vor fi dotatiuni mai lumisóre pana atunci nici ca se va bucura natiunea de preoti si invetiatori amici de chiamarea loru, si nu se va implini in ei cuvintele mantuatorulu Cristos: „Lumina lumii, sarea pamentulu.”

Almaju, novembre. Unu preotu.

FOISIÓRA.

ACTELE SI DATELE

Conferintiá romane natiunale din Transilvania, tienute in 7 si 8 martiu 1869 in opidulu Mercuria.

Intimatulu Comisariulu regiu

Contra H. Sa dlui consiliariu gubernialu H. Macelariu.

595.

C. R.

Domnule Consiliariu!

Esc. sa dlui Ministru de interne cu ordinulu seu din 18. a lunei c. sub nrulu presidialu 986 a aflatu cu cale a sistá activitatea comitetulu permanentu, ce conferinta romana din Mercuria a otaritu a infintiá in Sibiu, precum si a comitetelor filiale purcese din celu centralu; motivulu este, caci acea conferinta de

conclusu, ce aveá mentiunea d'a paralisa punerea 'n lucrare a unei legi santiunate.

Insciintiandu-te de acest'a in urmarea reportulu dtale din 17 a c. ti punu de dotorintia, ca se faci numai de cata dispusetiunile necesarie pentru sistarea in data a activitatei atatu a comitetulu centralu catu si a celor filiale. Clusiu in 22 Martiu 1869.

C. E. Péchy m. p.

Respunsulu presedintelui comitetulu centralu.

Escelentia!

Cu privintia la ordinatiunea din 23 a c. nr. 595/C. R. pe care fiindu ca de la 23 a c. me aslu in Sibiu, numai astadi o primii, — an ónore a reportá, ca intru escutarea citatei inalte ordinatiuni, conformu dotorintiei mele, am insciintiatu pe fia-care membru alu comitetulu, alesu de conferinta inteligintiei romane de la Mercuria, despre intimatulu Esc. sale dlui Ministru de interne din 18 martiu a c. nr. 986, vinu cu demanda sistarea activitatei comitetulu

mitetu, si am contramandatu sediinta ce o convocasemu pe 8 aprile.

Ce se tione de sistarea activitatei comitetelor filiale, am a obsérva, ca atari comitete filiale nici nu s'an festu infintiatu si asié nici ca esistu.

In catu pentru motivarea sistarii comitetulu centralu, mi iéu iertare a reflectá, ca acestu comitetu n'a portatu numirea de permanentu, ci numai de comitetu romanu natiunale centralu; diferinta esentiale se vede si de acolo, ca elu éra chiamatu a se aduna si a lucrá numai din candu in candu.

Dupa cum s'a potutu vedé din reportulu meu catra Es. Vostra din 17 a c. si din protocolulu conferintei anesatu la acelu reportu, pe temeiulu programei statorite, problem'a principala a comitetulu centralu éra se fia, a orientá atatu opiniunea publica, catu si pe guvernulu ung. asup'a pareriloru nefalsificate ale Romaniloru si dospre dotorintiele loru legale; — éra se fia, a corege ideile false, ce dóra se iviau la poporulu nostru, — a impededu amagirile ce dóra

pasivule ce dóra s'ar fi escitatu din careva parte, si pre-te totu a lumina orice ne'ntielegere; in fine a invigila, ca intre poporulu nostru se nu se respandésca nici macar atari doctrine perverse, ca celo predicate de apostoli stangei extreme, séu ca cele ce se intonara in Transilvania cu ocaziunea agitaciuniloru electorale de Tisza László si credintiosii aceluia.

Deci conferinta de la Mercuria cu dreptu cuventu a potutu crede, ca daca nu s'au facutu si nu se facu nici pona astadi dificultati contra cluburiloru infintiati si existinti in Ungaria si Transilvania pentru partia lui Deak, a stangei centrali, ba in Pesta chiar si a stangei extreme, contra cluburiloru natiunale si a comitetelor de honvidi: nici ca nu va comite foradolege, candu pentru pasire politica uniforma si solidaria a Romaniloru spre scopulu eluptarii de drepturi politice egdi, va infintiá astfelu de comitetu centralu, carele intre marginile legiloru santiunate se lucró la deslegarea problemei atinse.

Inalta ordinatiune, ce cuprinde atata

Russificarea în Bucovina.

Sirete, în 10. Decembrie 1860

Statistică constată, că prin acursul neconținut din învecinată Galitia, elementul slav se înmulțese foarte aici în țară.

Sub înjurătoria lui s'au și slavizat și se totu slavifică multe sate, buna ora Broscăuțiului, Ivancăuțiului, Stanosei de pe Ceremosiu etc. În sate de aceea adevărată că mai dai de nume românești, cum e numele: Balosiesculu, Ioneulesculu, Manesculu, Paunelu, Perjulu, Giosulu, Vladu, Barbieriu, Gaf-nău, etc, dară portatorii lor nu mai pot vorbi românește. A nume rediesă și masilă de odinioară se rusifică cu totul, pândindu-si din ce în ce suvenirile trecutului.

De altmăntea spiretulu slav nu e localizat, ci s'a răspândit în tota țară, de la Dniștru până la Poieni-Stampii; elu se arăta chiar în desmerdarile copiilor; în case române auzi numele numindu-si în desmerdare băiețelulu: „Dzidzio“ s'eu „Nico“ în locu de „Georgiesiu, Georgitiu“ s'eu „Ionica, Ionitiu, Nicu“, ori t'eu „Lenco“ s'eu „Proca“ în locu de „Ilenitiu“, „Ilinca“, „Ilințiu“ s'eu „Frosințiu.“

Romani, în plina conștiință de origine și romanetatea lor, 10rta acum nume slave în loculu numelor lor românești de mai înainte: „Duboulu“ de mai înainte se chiama acum „Jermieviciu“, „Marianu“, „Bilavieviciu“, „Bendevischi'sa“ nascutu dia Băndea, Andrieviciu Olinschi din Olariu; Diaconoviciu din Diaconescu Popoviciu din Borsianu-Balosiesculu, din Murariu, Vasileviciu din Sore; Zureanu s'a lungitu în Zureanoviciu, Romanu, în Romanuic, Teutulu în Teutuleacu, Ciuper a în Ciuperoviciu; baronulu Vasileu a luat numele de „Seretichiu“ etc. etc.

Din gur'a multor romani auzi afora de „bogoslovenia, cinstu, becistiu, meja“ și cuvintele de datu mai nou: „doconesine, nibe“ etc; totu asiă li scapa din gura nisee construcțiuni ca: nu-i cui face în locu de „nare cine face“ s'eu ada boilein coci“ în locu de „mena boii în coci etc.

Nu lipsescu nici de acei romani, cari sunt, cum dicit ei, ori cu totul neutrali, ori apara puternicu interese neromane; între acestia se numera cu preferință familiile: Kosmiciu, Ianosiu, Lucesculu, Tarangulu, Popoviciu recte Borsianu vel Balosiesculu, Semaca Mandrila, Tutulesculu, Greculu, etc.

Ți'ra noastră are și de altmăntea puțină fatia română; în toate diregatoriile diregatorii vorbesc polonește și scriu numai germanește; deca se întempla, că încurge în veri-una deregatorie câte-una scrisore română, ea se respinge sub diferite preteste, între cari celu mai ordinariu, că nu va fi priceputa de cutare s'eu cutare diregatoriu înaltu. În toate școlile midiu-locie, afora de limb'a română si religiunea, se propune totulu în limb'a germană. Ast'a se întempla chiar si în institutulu asiă-numite natiunale, cum e gimnaziulu din Suceava și școl'a reală din Cernăuți. În consistoriulu diocesanu desbaterile urmădă în limb'a germană, în care se compun și protocoalele casu la institutul teologicu. Inscriptiunile la diregatorii sunt făcute în limb'a nemțieșca, la casaru'a gendarmiloru e adausă și în limb'a polonă.

neca din acelu principiu, că conferința dela Mercuria a luat decisu pentru paralizarea puterii în lucrare a legiloru santionate.

Este adevăratu, că ea a decisu că la alegerea de deputati Romani, vor urmă politică de pasivitate, după ce legea electorală, precum eusta ea în Transilvania, vatăma demnitatea natiunei române, și egalitatea de dreptu a Romanilor; dar înse de aceea nime nu este impedecatu a se folosi de votulu seu la alegere, dacă i va plăce se se folosesea. Si apoi pasivitatea după conceptulu de constituțiune — cu greu va pot-o cine va numi paralizare a efectulu legii; căci legea electorală dă cetățeniloru numai unu dreptu, era nu li împune obligamentulu d'a alege. Dacă a nu alege, ar fi paralizare legii, atunci totu acest'a s'ar pot dice si despre acci alegatori a suburbiulu Terezianu din Pesta, cari prin remanerea lor dela urna făcure se cada Es. Sa Ministrulu Gorové facia de Jókay.

Dacă clubulu centralu alu deakistiloru, precum și cel'a alu stangei centrali și alu estremei au îndreptățirea d'a face toate pentru a reesi cu candidatii lor proprii, atunci într'adevăru

Din scrierea satelor greu pot intielege romanulu cum are se sune satulu; d. e. Mardzina în locu de „Margine“; „Kimpolung“ în locu de „Campullungu“ s'eu cu ce îndreptățire se scrie „Unter-Wikow“ în locu de „Vicovulu-de-josu“; asta desfigurare se vede și în numele personale, d. e. „Munthian“ în locu de „Munteanu“, „Serethian“ în locu de „Sereteanu“, „Issezeskul“ în locu de „Isacosculu“: — Tote aparințele acestea nu sunt ele ore deunne de atentiunea natiuniloru nostri?

Beinsiu, decembrie.

(Te omoru cu omen'a. Unu batutu fora de judecata) Asiă dice latinesc'a: „De mortuis nihil nisi bene“, ce am invetiati a traduce pe romană: „Despre mortii se nu graiesc de catu de bine.“ E frumoșă sentința, și se pot aplică la mortii cari în societate n'au avutu de catu o pusețiune de ce'a ce se trece cu vederea. Înse despre mortii de ceva rola, caută se spunem adevăratulu, ce nu ni e iertatu a-lu sacrifică de dragulu cu țarei sentințe.

Eră aici unu plebanu romano catolicu ungurescu. Sciti că ungurii nu bucurosu se supunu celibatulu și de aceea n'au preoti de a loru semință, ci si-ădăcu slovaci. Slovaci apoi, de dragulu oficiulu, se prefacu unguri; și sunt mari unguri, căci asiă e natur'a tuturu prefacutiloru, apostatiloru, reneगतiloru, d. e. cine a persecutatu pe crestini mai amaru de catu Imperatulu Julianu apostatulu? Întru inversiunarea sa, plebanulu nu oră dispustu a vorbi de bine despre alte natiuni, desclintu nu desprenoi romanii și despre gimnaziulu nostru de aici, ci-lu descriă în trasuri urite, pre unde numai ajungea santi'a sa. Nu odata gur'a lui a datu ansa la felurite neplaceri.

„Morindū acūm acestu plebanu, dă. directorulu și profesorii au facutu ca si tinerimea gimnaziulu se iee parte la înmormentare. Acesta fapta însăma a dice contrariulu proverbiulu „Te omoru cu omen'a.“ Este o maniera crestinescă și de omu cultu, li face onore dloru profesori. Căți contrari mai avemu, vor trebui, se se rusine si se încete, deca întielegu si sentiescu omen'a.

Înse de ce me temu tare, este éca ael reversulu: Nu cumva acosta maniera culta ni se va împuț de servilismu?

Pré luminat'a ocaruire a tierii nostre s'ar superă dacă i-ai spune că nu este dreptate și rânduia pretotindenia. Anca mai multu, deak ne incredință în dieta că si tortur'a s'a stersu. Totusi se întempla lucruri de mfratu. Se spunem aci o istoria din Iur'a trecuta. În comun'a Campani de josu pazitoriulu de pădure, cu numele Ghiuti'a, a închisu, de pre loculu opritu, porcii unni domnu mare. După ce domnulu destărse porcii, porcarii afirmarca că lipsescu 10 porci. Persocatorii (pandurii) cu simplu prepusu mi ti-lu luara pre Ghiuti'a, ilu legara, fadusera la Beinsiu naintea hotnogiulu pundurescu carele l'investigă unguresce pe romanulu nostru și apoi lu trimise catra casa căci nu s'a doveditu de vinovatu. Astu-feliu Ghiuti'a se vede c'a fostu si legatu si batjocoritu, fora a fi fostu mai antaiu dusu naintea judelei ca acest'a se aiba seire si se-lu fic judecatu, fora a fi fostu doveditu de vinovatu. Pré

este o rigore pré mare a numi paralizare de lege aceea, candu altii otarescu a nu luă parte la alegeri. Cu toate acestea eu, precum spusei mai susu, am curmatu activitatea comitetulu centralu. Dar acosta sistare n'am publicat'o inca oficialminte prin pressa pentru aceea, căci sum convinsu, că înaltulu Ministeriu numai din acea cauza a recursu la mesura atātu de riguroșă, fiindu că n'a fostu bine informatu despre scopulu, problema, natur'a și intentiunea comitetulu nostru, de ora-ce nu cunoseca inca reportulu meu explicatoriu din 17 a c. si program'a cuprinsa în protocolulu conferinței. N'am publicatu mai departe sistarea, pentru că am causa a crede că acea mesura ar provocă resensu între romani căci ar vedea, că activitatea altor asemenea comitete se ierta, astfel deci ar aplică mesur'a contra comitetulu nostru do animositate contra romaniloru. Era înaltulu regimu nu-i pot fi întru întoresu a dă indemn de nemulțumire.

Dupe toate acestea vinu a rogă cu tota plecatiunea:

Se binevoiti Esc. v'ostă, pre langa substernerea atātu a reportulu meu din 17

luminat'a ocaruire! Ast'a nu e dreptate nici buna rânduia.

De pre campulu de batălia în Dalmatia.

Desi operatiunile militari s'au amenat'u pe primavăra, totusi se mai petrecu nisee mișcaminte, cari sunt vrednice de însemnat'u. Buna ora unu telegramu din Caltaro anuncia: Crivoscianii au întreprinsu o espeditiune, catru malulu marii, între Castelnuove și Risano, cu scopu de a gefu, dar i-au respinsu locuitorii comunelor ce au remasu credincioșe Austriei, împreună cu armat'a.

Asamencu speditiuni de gefuire s'eu de re-cnisitiune, rescolatii întreprind'u a dese si — se vom crede „Presei“ din Viena — li succedu. Dice adeca corespundintele numitei foi că, prindendu rescolatii unu ostasiu imperatescu, l'au liberatu cu cuvintele: Spime Imperatulu că de partea noastră pot portă batălia anca 20 de ani, căci n'oa nici odata ni-a fostu atātu de bine casu acum'a.

Corespundintele lui „Wanderer“ afirma că perderea ce a suferitu pana acum armat'a imperatesca, este de 2000 de omeni. Dintre acestia, o parte mare a caditu viftima viforatoru și ploiloru celorlu multe.

Consiliulu ministeriale a emis o ordinatione prin carea opresce a duce din porturile adriatice arme, parti de arme, si ori ce felu de prafu de pusca.

Rubric'a Tofaleniloru.

Ni mai sosira:

1 Din comun'a Pesacu, cottulu Torontalu, prin dlu parochu Andreiu Fizesianu, sum'a de 22 fl. v. a. care s'a adunatu: prin vinderea unoru bucate daruite 14 fl. 80 cr. — Andreiu Fizesianu preotu, Terentiu Miculescu preotu și Alesandru Serbu notariu, câte 1 fl. — Tom'a Laticu cassariu 50 cr. — Georgiu Niculitiu jude 40 cr. — Leopold Klekner negociatoriu, Cristoforu Bierbrauer ospetariu, si Petru Danu agronomu. câte 30 cr. — Petru Isacu invetiatoriu, Nicolau Koch juratu, Ieremia Mihaiu negociatoriu, Filipu Mihaiu din Nerou, Sofroniu Laticu, Vasilie Dobosiu, Atanasiu Dobosiu, Damianu Marianu si Sand'a Babeu, economi, câte 20 cr. — Nicolae Selesianu, Ilie Vitca, Petru Selesianu, Demetriu Iovanu, Vasiliu Mirciu si Ioan Mariam, economi, câte 10 cr.

2. Din comun'a Valcaniu, cottulu Torontalu, prin dlu parochu Georgiu Oprianu, 12 fl. v. a. la care suma contribuira: G. Oprianu parochu, Anna Bugarschi, Sim. Dreglu tutoru, Const. Daju jude, G. Folescu cassariu, Ios. Szalay notariu si Moise Claiacu economu, câte 1 fl. Ev'a Foblescu economă si Iustinu Oprianu teologu, câte 50 cr. — Ioan Oprianu docinte 40 cr. — Petru Taas scriba si Pavelu Stanciu economu, câte 30 cr. — Elen'a Daju, Petru Daju studinte, P. Lupu antistu, Iconie Folescu, Nic. Radu, Saveta Dreglu, Avramu Todorescu si Pavelu Stefanu, economi, câte 20 cr. — Damianu Daju, si Tanasiu Daju scolari, Anna Daju, Save'ta Daju, Savu Lazaruica juratu, Pavlu Roca juratu, Mih. Belgia slugitoriu, I. Stefanu, Pav. Claiacu, Mih. Bojescu, Const. Mitiu, Vasiliu Lupu scolariu, Ruja Todorescu, Alesandru Oprianu, câte 10 cr.

Martiu si a protocolulu adausu la acelu catu si a reprezentatiunei presinti — a lumină pre înaltulu guvern, că existința comitetulu nostru centralu si continuarea activitatei sale totmai întru întoresu înaltulu guvern este necesaria; deci prin valoros'a influința se binevoiti a esoperă, ca înaltulu guvern se sistodie esocutarea ordinationei sale din 18 a c. nr. 986 și se permita ca comitetulu nostru centralu se-si reasume activitatea, pentru care casu ieu cu responsabilitatea asupra-mi, că si comitetulu si fia-care membru elu lui în parte nu vor întreprinde nomic'a contra legiloru, ei vor urmă strinsu după lege; din contra dacă mesur'a s'ar sustienē, n'asi fi în stare a luă asupra-mi responsabilitatea pentru urmarile impresiunei rele, ce ar produca acea sustienere.

Cu cea mai profunda stima remanendu

Alu Escelentiei v'ostre

Sibiū în 28 martiu 1869.

celu mai umilitu servitoriu

Elia Macelariu, m. p.

Aceste două sume, împreuna de 34 fl. si cu cele trei publicate în nrulu precedentu 101, dau sum'a totalu de 70 fl. 20 cr. v. a.

Varietati.

— Octoari în afaceri comunali. Unu d. economu din comun'a Ciorda (cottulu Carasidului) ni scrie că la alegerea de jude comunale, d. jude cereuale P. Vuia a purcesu cu unu aeru octoatoriu. Ni se mai scriu unele, pentru cari ni-ar trebui mai multe subsemnate, ca se le potemu trece în publicitate.

— Lesinare. În Dobritinu a moritu unu oficiu de honvidi, dar fiindu că de mai multe dile sta fora se încopa a putredii, se dă cu socotela că e numai lesinat, de aceea nu l'ingrôpa.

— Școl'a confessională din Varadia, cum s'a prefacutu în școl'a comunala? Dintro epistola lunga estragennu: E cunoscuta natiunei române famili'a Iorgoviciu, carea a produsu odinioară pre literatulu Paulu Iorgoviciu, pre Iosifu Iorgoviciu doctoru de filosofia si profesore la preparandi'a din Aradu, preste totu a fostu pana acum'a Familia stralucita în comun'a Varadia. Dar astadi are două mladit'e de o valoare cu totul alt'a, întielegu pre preotulu Paulu Iorgoviciu și pe invetiatorulu Petru Iorgoviciu. Paulu a invetiatu teolog'a la Verșiciu, a mai fostu scrietoriu la notariulu comunalu, și cu atata ajunse preotu la romanii gr. cat. Numeru romanii or. cat. 550 de case, dar de reulu Santiei Sale si a preotulu Vincentiu Popoviciu care facuse unirea, 260 de numeri au trecut'orasu la gr. orientali. — Petru Iorgoviciu anca si mai putien si-a batutu capulu cu invetiatur'a. După ce dascali prin Transilvania cati-va ani, veni aici de scrietoriu la notariu, si avand'u dorint'a se fie invetiatoriu în loculu nascerii sale, dar nefind'u plata buna invetiatoriesca, — cugetă ce cugetă, si éca-ne acum cu școl'a comunala, platita bine de guvern. Multu a lucratu notariulu unguru Corb Carol ur. Dar din partea poporulu s'au subseris numai 8—9 insi. Anstu-feliu dara noi acum'a n'avemu școl'a noastră confessională. Preotulu Paulu Iorgoviciu strigă în cas'a comunei că lui nu-i p'esa de demandatiunile protopopulu, nici de ale episcopulu, ci numai de cele ce viu de la ministeriu. — Unu romanu gr. cat.

(♯) (Istoria episcopesca din Roma.) Epulu franceșu Maret a scriu o carte în spiritulu liberalu, anume contra tendințelor de astadi a papei. Acesta carte este trecuta în indicele cartiloru anatemisate. Cu toate acestea eppulu Maret se infacișu la conciliulu din Roma. Despre intimpinarea lui scrie „Liberté“ din Paris, că la gar'a drumulu de feru a fostu primitu de amiculu seu de mai înainte, eppulu de Tulle, carele cu tonu aspru i dise: D'la după ce scriesii contra papei, mai cutedi a te aretă aici? — si aci radica palm'a si atinse buc'a fetiei lui Maret. În data însa se admonă si apucă a stringe în bratie pre Maret, vrendu a se face ca candu imputatiunea si palm'a ar fi fostu numai din ghuma.

(†) Piu IX. si architectulu. Pana candu s'a gatitu sal'a în carea se tiene estimpu conciliulu ecumenicu, pap'a Piu IX. se aretă de multe ori în mediu-lu lucratoriloru ca se véda cum de-

Responsulu finalu alu Comisariatulu regiu.

N. 741 Dela comisariulu reg. în Transilvania, dlu consiliariu guv. în pensiuine C. R. Elia MACELARIU.

Ilustre dle consiliariu guv. în pensiuine!

Esc. sa dlu Ministru de interne, cu intimatulu seu din 8. a lunei c. sub nr. 1213, a retransmisu reprezentatiunea dtale din 28 martiu, prin carea ai cerutu, ca se revôce ordinationea din 18 martiu a. c. nr. 986, ce decretă sistarea activitatei comitetulu centrale psu de conferința română de la Mercuria, asemenea si a comitetelor filiali, — a retransmis'o cu acea observatiune, că a aflatu cu cale a sustienē acea mesura sistat'oria. Despre acest'a am doritu a te înscinția.

Clusiu în 14 Aprile 1869.

C. E. P'chy, m. p.

(Va urmă.)

curgu lucrarile. Pe timpul candu lucrarile mai erau se se termine, Pin intrandu in sala chiana architectulu la sine si-i spuse ca voiesce se cerce catu e de buna acustica. Numai-de-catu se uroa pe bina si postandu architectulu la una adepartare de 30 pasi, incepu cu voce abia audibila a tiené una vorbire scurta in limb'a italiana. Dupe ce-si gata vorbirea, intreba de architectu se-i spuna ca ce a vorbitu? Architectulu plinu de frica i respunde: santissimo padre, n'am intielesu neci o vorba. Pin surdiendu i dise: vedi asta acustica forte-mi place, caci ceia de colo de sus (din galeria) neci nu trebue se auda ce vorbimu noi. Se non è vero, è ben trovato.

□ *Numeravea poporului*, ce are se se incepa in tota Ungaria si Transilvania in ultim'a di a anului acestuia, intimpina greutate noua. Partile militari ce locuescu in casarme, precum si comandantii casarmelor, nu vreu se primésca comisiunile civile insarcinate cu conscrierea si se li dee datele trebuinciose. Din acésta cauza s'au facutu apelu la ministeriulu de comerciu pentru a mediloci infrangerea resistintiei. Judecandu inse din trecutu nu se pote crede ca autoritatile militare vor iertá autoritatiloru civili intrare si privire in santuariulu loru — neviolabilu.

■ *Cladirea drumului de feru de la Aradu la Temisóra*, care se oprise acum este érași permi a dar sub conditiunea ca la cetatea Aradului, langa drumulu de feru, se se cladésca doue tortaretie cari se domnésca preste lini'a ferata. Conduçerea acestei cladiri, pentru carea erariulu militar nu vre se pórtá spesele, s'a predatu „Directiunei de fortificatiune din Aradu.“

— *Meetingulu lucratoriloru din Viena*, despre care pomeniramu in revist'a nostra din nr. trecutu, a fostu cercetatu de mai bine de 30,000 de lucratori. In orele in cari diplomati, deputati, doctori, ginerasi si feliu de feliu de pepturi decorate si pestritate alergau in sala mare din curtea imperatésca ca se asculte cuventulu monarcului, atunci lucratorii, in vestimintele lor simple, in frigu si sub ceriulu liberu, steteau pre piatia esserciteloru militari, acceptandu in linisce redigerea unci adrese, ce aveau s'o subscie si apoi s'o predee ministru-lui-presiedinte dlui conte Taaffe. Adres'a se gatesce, ei ceru printr'ins'a: droptu nerestrinsu pentru asociari si reuniuni, libertate deplina preseii, dreptulu electeralu directu si egalu pentru toti. Alegu o deputatiune carea se duca adres'a la ministru Taaffe, éra densii remanu cu totii in loculu adunantiei pre piatia pana se vina deputatiunea aducendu respunsulu ministru-lui. La palatiulu ministru-lui-presiedinte, 10 gendarmi steteau de priveghiare. Dar n'a fostu lips'a de densii caci neci deputatiunea neci lucratorii ce o trimisesera, n'aveau cugotu de a turbura ordinea. Taaffe ii primi pe trei membri din deputatiune si luá adres'a din man'a loru, apoi dupe ce desaprobá demonstratiunea, li promise ca adres'a o va asterne consiliulu ministeriale. Deputatiunea returna a face meetingulu reportu, carele apoi se desfacu in ordinea si in linisce cea mea buna.

— *Resultatele unui regimu liberale*. Cei condamnati pentru crime politice la temnit'a S. Venceslau in Prag'a, incepundu din iunie 1868 pana astadi, au se suferé in totalu 65 de ani de inchisóre grea, éra coi inchisi in cas'a magistratuala din Neustadt au la olalta 8 ani si o luna de inchisóre: pedepsele dejá suferite, facu 2 ani si 6 luni. Sum'a totala a tuturoru pedepso-loru politice face numai in Prag'a—73 de ani de temnitia. Diurnalele federaliste din Prag'a, intr'unu anu si diumetate, fura condemnaté la perderi de cautiuni in valóre de 48,965 fl. In Prag'a tocm'a aparú o brosiura sub tilulu „Persecutiunea noua,“ carea contine consemnarea tuturoru pedepselorú câte s'au intemplatú in Boemia sub ministeriulu din decembre (dualisticu). Brosiur'a e forte cetita: Monumentu frumosu la mormentulu ministeriulu cestu liberalu!

— *Suferintiele romaniloru din comunele miste*. Din Chinesu (cottulu Temisóru) ni se scrie: Comun'a nostra e dintre cele miste. Comisiunea din 1866 a constatatú ca suntemu 2000 de suflete romani si 300 de serbi. Avemu doi preoti, unu romanu si unu serbu N. N. In

21 nov. mergendu ambii invetiatorii nostri, romani, la sant'a biserică, preotulu serbu incepu ecteniile serbesce, éra invetiatoriulu nostru Petru Angustinu din stran'a drept'a cantá romanesc. Pentru acésta preotulu de serbu se infuria, est din altariu cu larma asup'a invetiatoriulu nostru, dede se-i smulga Minculu din mani de rupse trei frundie. Vediendu ca nu pote luá cartea din man'a invetiatoriulu, maniosu din us'a altariulu si-arunca patrafrulu peste prestolu si o trase pe picioru catra casa, batjocorindu-ne in gura mare: porci, becheri si câte alte marfe serbesci. Noi am trimisu pe epitropii bisericeii se-lu róge a veni la s. biserică, dar n'a mai vrutu se vina. Asiá noi remaseramu fora de s. liturgia intr'o di atátu de mare. Pastorii de serbu, fugu de noi ce suntemu turma romanésca, dar nu fugu — precum am dorí — si de plat'a nostra. Apelamu la Esc. Sa metropolitulu si archiepiscopulu Siagun'a, rogámu pre toti episcopii nostri romani or., se nu-si pregeto Santiele Lorú a-si dá tota truda ca se scapámu de atâte daune bisericesci si nationale, de atâte necadiuri si neplacori. — *Mai multi chinesi.*

— *Agenti dacoromani. Disputa intre consistorie*. Din Oradea-Mare ni se scrie: Domni de unguru ce conducú comitatulu aici in centru, s'au superatu forte pre unii dirigatori — mai vertosu romani — din provincialu, caci li-au scrisu se sciricésca pre agentii dacoromani, si se-i puna la umbra; — éra bietii dirigatori n'au potutu se gaséca neci unu agentu. — Proste totu, conlocuitorii nostri multe visédia si multe li se nalucescu, de candu se scia de casulu parintelui Butariu din Zarandu si alui Badescu de la Satu-Mare, desi investigatiunea in contra lui Butariu n'au doveditu ceea ce presupuneau, éra pre Badescu insisi l'au liberatu. — E cunoscutu ca in consistoriulu Aradului s'a infiintatu o comisiune pentru ossaminarea candidatiloru la preotia. Inse consistoriulu de Orade, in virtutea autonomiei sale pretinde cu dreptu cuventu ca densulu se essamineze pre candidatii de sub jurisdicțiunea sa. Cum va fi? se vor supune candidatii la doue essamine si vor respunde tacs'a de doua ori? vom vedé!

— *Cum ti se impare de statutulu organici?* Intreba unu carturariu de unu preotu, éra Sant'a Sa respunde: Suntemu dati deplinu in vointia poporului. Poporulu si-alege preotu dupe placere si — capriciu. Suntemu avisati a-i complimentá si capriciele. Pe tieca-nimica ne va acúsá la consistoriu, si e zelosu poporulu intru a cantá nodu in papura. Asié buna óra acum cati-va ani, poporeni din Ch. s'au dusu la consistoriulu din Orade de s'au plansu a sup'a preotulu betranu caci „a amestecatú cu-rechiulu cu mazarea (fasolea) candu a mancatu la maslu — in cas'a lui N. N.“

— *„Draculu“ in vorba*. Crisienii au datin'a de pomenescu neincetatu pe draculu. Mai totu alu treile cuventu e: draculu. Se in tielege ca suplinesce multe alte cuvinte, parte identice parte sinonime prin usu, precum: defeliu, nimeni scl. Astu-feliu unu crisianu, voidu se dica ca: „Defeliu nu-mi trebue altu nanasiu de catu numai pre DTa,“ se pronuncia: „Draculu trebue altu nanasiu de catu pre DTa.“ — Altu crisianu, bagu de séma prevediendu statutulu organiciu, si voidu a-lu asecurá pe paroculu seu cumca: „Nimeni nu trebuesce altu preotu de catu pre Sant'a Sa,“ i dise: „Draculu trebue preotu, de catu pre S. Sa.“

— *„Paguba de pipa,“ séu activitatea unui deputatu*. Crisienii portau mai nainte pip'a (lul'a) dupe capu, imprinsa in gulerulu camesiei. De unu timpu in cócia inse, de candu si densii 'si cumpera pelarii cu barta angusta, luara pip'a de dupe capu si o mutara pe bart'a pelariei. Astu-feliu se intempla ca la alegerea dlui Demetriu Ionescu de ablegatu dietale in cerculu Beiusiulu, alegatorii — intru entusiasmulu lorú celu mare — radicandu si fluturandu cu pelariele candu strigau vivate, pipele de pre pelarii li sariau catu colia, de se si spargeau mare parte. Cunoscu unu omu carele in orasielulu Cou si-adunase o straitia plina de pipe, din cate nu se sparsesera. Alegatorii entusiasmati uitasera c'au mutatu pip'a dupe datin'a noua, ma neci li venia a cugetá la asiá ceva. Acum inse, dupe ce au intielesu ca d.

Ionescu a paresitu clubulu romanescu si s'a datu in partea unguriloru, déca intrebi de cutare alegatoriu ca ce i se impare de ablegatulu celu laudatu, — ti respunde: „Paguba de pipa m.a!“

— *Viétia lunga*. In comun'a Sidescelu la póla muntelui Biharea, traescu duoi mosi, unulu cu numele Nonulu are la 100 de ani, cel'a laltu Sandru tieganulu peste 100 de ani. Totu in acésta comuna a moritu mai antiertiu unu betranu in étate de preste unu seclu, si luase parte la bataliele in contra lui Bunaparte. Ómeni, câte de 80 de ani, nu sunt raritate. Naturalistii se vor interesá a cunosce pusetiunea si traiulu in acésta comuna mica (de 51 de case). Nonulu scie candu comun'a avea numai 5 case) ce produce atati betrani. Comun'a e asediata intr'o crepatura (forma de vale) de munte, unde sórele resare c'o óra mai tardiu. Tierinole (agrii) comunei sunt departe de valea pe care s'au asediatu casele, sunt tierine fructuitorie. Ap'a este cea mai chiara si usóra, isvoresce din munte, imparte comun'a, in dóua, pórtá numele de riulu Sidescelului, produce pescii pestravi forte frumosi si — precum se intielege — mai delicati de catu coi dintru „insemnele provinciei Bihoru.“ Cátu pentru modulu de traitu, betranii se nutriau mai vertosu cu lapte de óic si de capra. Astadi nu mai potú tiené capre de reulu oficialiloru dominiulu ce episcopulu rom. cat. din Orade l'are aici, totusi betranii — in man'a speselorú — le tienu, caci „asié ne-am pomenitu.“ Atatu de strasnica e poterea datinei. De curundu s'au predatu ómenii betiei, ovroii se asiédia intre ei, de aci se aplica slabitiunile si bólele acestei generatiuni, adeca din betia, din care cauza neci mai potemu sperá ca si venitoriulu va vedé atati betrani cati presintele. Susu la munte, comunele ce la are pre aci cottulu Albei de josu (Trnia) numera anca si mai multi betrani, despre cari asceptámu se scrie cei din fatia loculu, prin urmare demni de crediamentu deplinu, caci nu ni vine la socóla a insemná numai dupe „se povestesc,“ de órace ni se povestesc lucruri de totu strordinarie. Acolo sus, sunt si acum conditiunile mai favorabile, fiindu ca lipsescu birturile ce demoraliséza si scurta viétia.

— *Viétia lunga*. Unu locuitoru, anumé Dinca Nitia, din comun'a Cojésca, judetiulu Ialomitia, nascutu la 1753 a traitu pana la 14 octobru 1869, adeca 134 de ani, incetandu din viétia, dupe o scurta jacere, fara a i se fi atacu facultatile mintale si lucrandu anca pana in anulu precedentu maestria de croitoru. („Rom.“)

Cursurile la bursa de Viena.

(Dupa inscintierea telegrafica din 16 Decemvre. Imprim. de statu convertatu cu 5% 59.90 Imprim. nationalu 70.— Actiunile de creditu 254.50; — sortiurile din 1860: 96.80; sortiurile din 1864: 117.50; Oblegatiunile des-sarcinarii de pamentu, cele ung. 79.75; banatice 78.75; transilv. 76.50 bucovin. 73.50 argintulu 121.40; galbenii 5.84; napoleonii 9.90.

Concursu.

Pentru ocuparea parochiei vacante gr. or. din Bocsigu, protopresviteratulu Buteniloru, statatoria din 215 case si impreunata cu folosirea unei sesiuni de pamentu aratoriu si cu veniturile stolarie: subscrisulu comitetu, dupe intielegero cu d. protopresviteru tractualu, prin acésta eserie concursu, — avendu aspirantii, recursurile sale prevedute cu recerintiele §-lui 13. alu statutulu organiciu, pana in 10 dec. a. c. st. v. a le tramite dlui protopresviteru tractualu Andreiu Machi la Buteni (Butyin) comitatulu Aradu.

Datu in Bocsigu in 17 Noemvre 1869 st. v. (8) (2—3) *Comitetulu parochialu.*

Concursu.

Pentru ocuparea postulu de docente la scóla romana din comun'a montana Moravica (ocna de feru) se eserie concursu pana in finea lui Ianuariu 1870.

Emolumentele sunt :

Salariu anualu	126
Pausialu pentru scrisori	4
„ pentru lemue	6
Honorariu pentru scóla de	
domineca	8
Doritorii de a ocupá acestu postu	
provocati a-si trimite recursele lorú pana	
Januariu la „suprem'a Administratiune mon	
in Reschitza, aculdiendu urmatórele docum	
1. Estrasú de botezu.	
2. Testimoniu despre absolvarea studii	
pedagogice.	
3. Atestatu despre ocupatiunea de	
acum, si despre portarea morala.	
Pre langa limb'a romana, se pofté	
sciintia limbei germane. (1—2)	
De la suprem'a Administratiune mon	
Reschitza, 8. Decembr. 1869.	

Concursu

Se publica pentru vacant'a parochii or. din Milova, cottulu Aradului protopres-ratulu Totvaradia, care stá din 90 numer case; — unde 65 numere platescu 2 fl. v. a o casa la anu, si 25 numere 1 fl. 20 cr. cortelu liberu, cu gradina de legume: pe l'aceea accidentiele Stolare, de dupe implinin functiuni preotiesti; — mai pe largu despre so-va poté intielege recurentulu dupe ce va in fatia loculu.

Doritorii de a conurge, vor avé a-si mite recursurile instruate conformu „Statutu catra comitetulu parochialu din Milova — p'ultima Conopu. fiindu alegerea de preotu ota a se tiené in 21 Decemvre st. v. 1869.

Milova, 30 Noemvre 1869.
Cu aprobarea dlui protopopu tractu Ioanu Belesiu.
(1—3) *Comitetulu parochialu*

Concursu.

Parochia de B. Salisce (Comit. Bihor. Prot. Meziadului) devenindu vacanta; pon imperéca postulu de parochu in urmarea avu contielegeri cu protopopulu respectivu, se schide concursu.

Emolumentele impreunate cu acésta rochia sunt: pamentu aratoriu de 1. cubulu 1/2 semenatura. 1/2 mesura de graú biru de sic-care numeru, si stólele legali.

Doritorii de a conurge se-si tramitia comitetulu subscrisu recursele instruite conformu despusetiuniloru statutulu organiciu celu mul pana in diu'a sinodulu electoralu, adeca pa la 14/26. Decemvre a. c.

Datu in B. Salisce in 22 Nov. 4 Dec. (1—3) (11) *Comitetulu parochialu.*

Concursu

Carele se eserie pentru unu postu de capelanu langa doi Parochii din comun'a Drautiu Protopopiatulu Vilagosiulu, — carele e dotatú din partea unui parochu cu 2/4 sesiune de pamentu aratoriu, si jumetate venitulú din stolaria biru — éra din partea celui laltu parochu cu 1/4 sesiune de pamentu aratoriu, si din venitulú stolariu si biru 1/2, — ambe parochiile stau din 245 de case. —

Doritorii de a ocupá acésta capolanu, sunt avisati a-si trimite recursurile instruite conformu „statutulu organiciu“ catra Comitetulu parochialu din Drautiu. posta ultima Pan-cota — pana in 15 lunei lui Decemvre a. c.

Drautiu, 27 Noemvre 1869.
Comitetulu parochialu.
Cu scirea mea: Nicolae Beldea, Administratiuru Protopresvi. (1—3) (9)

RESPUNSURI. „Massimilianu.“ Am vorbiu la timpulú seu destulu. Mai multu nu potemu caci ar fi propaganda pentru eroii unor cause. . . „Poesii din Bucovina.“ Am primitu acum duoi ani, si am publicatu ce érá de publicatu. De atunci in cóci nu ni-a venitú nemica.